

**მ. ბურჯანაძე, მ. თოდუა, ხ. თოდუა
თ. ლევკვიციანი, თ. შურღია**

**ვის-თ რამინის ბომბეური
ხელნაწერის მნიშვნელობა
ამ ძეგლის აკადემიური
ტექსტის დადგენისათვის**

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
თბილისი — 2012 წელი

მ. ბურჯანაძე, მ. თოდუა, ხ. თოდუა

თ. ლეკვეიშვილი, თ. შურღაია

**ვის-ო რამინის ბომბაური ხელნაწარის მნიშვნელობა
ამ ძეგლის აკადემიური ტექსტის დადგენისათვის**

შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი
Shota Rustaveli National Science Foundation

აღნიშნული პროექტი განხორციელდა შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის ფინანსური მხარდაჭერით. წინამდებარე პუბლიკაციაში გამოთქმული ნებისმიერი მოსაზრება ეკუთვნის ავტორს და შესაძლოა, არ ასახავდეს ფონდის შეხედულებებს.

This project has been made possible by financial support from the Shota Rustaveli National Science Foundation (Grant № A- 18 – 09). All ideas expressed herewith are those of the author, and may not represent the opinion of the Foundation itself”.

www.rustaveli.org.ge

უფასო გამოცემა

ყდაზე – ვის-ო რამინის ბომბეის ნუსხა

ISBN 978-9941-18-084-2

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა
ქაქუცა ჩოლოყაშვილის 3/5, თბილისი, 0162, საქართველო

ILIA STATE UNIVERSITY PRESS
3/5 Cholokashvili Ave, Tbilisi, 0162, Georgia

ირანის ტემბმა: მოჯთაბა მინოვიმ, მოჰამად-ჯაფარ მაჰჯუბმა, ალექსანდრე გვახარიამ და მაგალი თოდუამ „ვის - ო რამინის“ კრიტიკული ტექსტის დადგენის საქმეში გამოიყენეს მსოფლიოს სიძველეთა ყველა საცავში დაცული ხელნაწერი. ტექნიკური მიზეზების გამო, ალექსანდრე გვახარიამ და მაგალი თოდუამ ვერ შეძლეს ზომბეიდან სასურველი ნუსხის მოპოვება, რაც მოხერხდა სულ რამდენიმე წლის წინ. ამდენად, ზომბეის ნუსხის წაკითხვებს ჯერ არათუ ფართო მკითხველი საზოგადოება, არამედ სპეციალისტებიც კი არ იცნობენ. ამჯერად მეცნიერებაში პირველად შემოგვაქვს ხმარებაში ეს ნუსხა და მითითებული გვაქვს მისი ვარიანტული წაკითხვები, რომელთაც, როგორც გაირკვა, ამიერიდან განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ამ პოემის ორიგინალის აკადემიური ტექსტის დადგენის საქმეში.

ყველა ვარიანტულ წაკითხვას ეძღვნება თითო ბარათი, სადაც მითითებულია ჯერ (თავში), ზომბეის ხელნაწერის გვერდი¹ და ბეითი და შემდეგ (ბოლოში), „ვის-ო რამინის“ გვახარია და თოდუასეული² გამოცემის გვერდი და ბეითი.

---

¹ فخرالدین گرگانی ویس و رامین شماره ۲۲۴

² ویس و رامین از فخرالدین اسعد گرگانی تصحیح ماگالی تودوا و الکسندر گوآخاریا، بنیاد فرهنگ ایران، تهران، ۱۹۷۰

287,7
چونين / چندين
384, 47

287,8
ბეითი გადატანილია. იხ.
384,18
381,41

287,8
ديدم / بينم
384,48

287,8
آزار / تيمار
384,48

287,9
ბეითი გადატანილია.
იხ. 384,49
381,42

287,9
از قضای / از قضایر
384,49

381, 43

287,10
ბეითი გადატანილია.
იხ. 384,50

287,10
ز بس / بر بين
384,50

287,10
همين / همی
384,50

287,11
ბეითი გადატანილია.
იხ. 384,51
381,44

287, ე
სათაური არ იკითხება
385, ე

287,12
ზეითი გადატანილია.
იხ. 385,1
381,45

287,12
دلی / دلم
385,1

287,12
به داغ / ز داغ
385,1

287,12
من / او
385,12

287,13
ზეითი გადატანილია.
იხ. 385,2
381,46

287,13
بر چشم من چون موی تاریک
/ بر چشم او چون کوی تاریک
385,2

287,14
ზეითი გადატანილია.
იხ. 386,17
381,47

288,1
ზეითი გადატანილია.
იხ. 385,2
287,13

288,2
ზეითი გადატანილია.
იხ. 386,16
381,49

288,2
کاو / کو
386,16

288,2
سال و مه / ساله مه
386,16

288,3
ბეითი გადატანილია.
იხ. 386,18
381,50

288,4
ბეითი გადატანილია.
იხ. 386,19
382,1
382,2

288,5
ბეითი გადატანილია.
იხ. 386,20

288,5
گلبوی / گل روی
386,20

288,6
ბეითი გადატანილია.
იხ. 386,21
382,3

288,6
چند / چه
386,21

288,7
ბეითი გადატანილია.
იხ. 386,22
382,1

288,9
ბეითი გადატანილია.
იხ. 386,24
382,6

288,10
ბეითი გადატანილია.
იხ. 386,25
382,7

288,11
ბეითი გადატანილია.
იხ. 386,26
382,8

288,11
შეცდომაა:
غم هجران به روی او
غم هجران برو بروی /
386,26

288,12
ბეითი გადატანილია.
იხ. 386,27
382,9

288,12
از / چون
386,27

280,6
ბეითი გადატანილია
იხ. 377, 32
371, 37

280,6
کت / کم
377,32

280,7
ბეითი გადატანილია
იხ. 377,33
374,38

280,8
ბეითი გადატანილია
იხ, 377, 39

280, 8
جور / غدر
377,34

280,9
ბეითი გადატანილია
იხ. 377, 36
375,40

280,9
که شد طمع وفا در بی وفا کرد
بلا بخريد و خود را در بلا کرد
377,36

280, 10
ბეითი გადატანილია
იხ. 378,39
375,41

280,10
از ان / اگر
378,39

280,11
ბეითი გადატანილია
იხ. 378,40
375,42

280,11
اندازی به جان / اندازی کان
378,40

280,12

ბეითი გადატანილია
იხ. 375,43

280,13

پيشه / سفته
378,42

280,15

ბეითი გადატანილია
იხ. 378,44
375,46

280,15

نفرساييم / نه فرساييد
378,44

281,2

ბეითი გადატანილია
იხ. 378,47
375,48

281,3

چو بارد / چو آيد
378,48

280,13

ბეითი გადატანილია
იხ. 378,42
375,44

280,14

ბეითი გადატანილია
იხ. 378,43
375,45

280,15

عجبتہر آنکہ چندين جور بينم
عجب آنکہ از تو چندان جور بينم /
378,44

281,1

ბეითი გადატანილია
იხ. 378,45
375,47

281,3

ბეითი გადატანილია
იხ. 378,48
375,49

281,3

آ مد / آيد
378, 48

281,3
من يار / از يار
378,48

281,4
ზეითი გადატანილია
იხ. 378,49
375,50

281,4
آمد / آيد
378,49

281,4
گل افشان / گلستان
378,49

281,5
ზეითი გადატანილია
იხ. 378,50
375,1

281,5
در و مرجان / در مرجان
378,50

281,5
بر فشانم / در فشانم
378,50

281,5
ديده و جان / ديده جان
378,50

281,5
ზეითი გადატანილია
იხ. 378,51
375,2

281,6
ზეითი გადატანილია
იხ. 375,3

281,6
بر افشانم دو صد جان پیش جانا
/ دو صد جان بر فشانم پیش جاتان
378,52

281, Ը
იხ. 378, Ը
(სათაური არ იკითხება).
376,4

281,8
ბეითი გადატანილია
იხ. 378,1
376,5

281,8
پیش من برفتی / پیش برفتی
378,1

281,8
چه گویی یا / چه گویی
378,1

281,8
فرمایی / فرمودی
378,1

281,9
ბეითი გადატანილია
იხ. 379,2
376,6

281,9
دلّم بردی و خود باره براندی
/ برفتی نا گه باره را براندی
379,2

281,10
ბეითი გადატანილია
იხ. 379,3
376,7

281,10
بمانده / بماندم
379,3

281,11
ბეითი გადატანილია
იხ. 379,4
376,8

281,12
ბეითი გადატანილია
იხ. 379,5
376,9